

استعدادهای

پشت ویتترین

چهل و چهارمین جشنواره فیلم
فجرو استعداد های جوان



حافظ روحانی

نظرات کم و بیش مشترک مدیران فرهنگی، از رائد فریدزاده، رئیس سازمان سینمایی گرفته تا گفته های دبیر یکه سوار جشنواره، منوچهر شاهسواری یا حتی مهدی شفیعی، معاون امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در ستایش از حضور استعداد های جوان یا فیلمسازان اول در این دوره جشنواره را می توان واکنش هایی نسبت به عدم حضور چهره های مشهور و بنام در چهل و چهارمین دوره جشنواره «ملی» فیلم فجر تعبیر کرد؛ عدم حضور نام هایی که بهانه کافی در اختیار جمعی از منتقدان جشنواره قرار داد تا به جشنواره و برگزار کنندگان شبازند.

از این جنبه که بگذریم، جشنواره فیلم فجر چه در نخستین سال های فعالیت، چه در دوره تفکیک بخش «ملی» و «بین المللی»، چه در دورانی که جایزه ویژه فیلم اول یا فیلم اول و دوم اهدا می کرد و چه دوران متأخرتر که به «ارگانی» بودن متهم شد، گهگاه استعداد هایی را به سینمای ایران معرفی کرده است که تعدادی به موفقیت های قابل ملاحظه ای دست یافتند و عده بیشتری در روزگار بعدی فراموش شدند. اما اگر از همه اینها بگذریم می توان این چنین فرض کرد که جشنواره در برابر تغییر و تحولات بیرونی یا دیر واکنش نشان داد یا اساسا از تغییر مسیر یا رویکرد احتراز کرد و همچون همین دوره با تأکید بر واژگانی چون «فیلمسازان اول» یا «استعداد های جوان» نسبت به آنچه رخ داده بود، موضعی منفعلانه گرفت تا این گمان را تشدید کند که احتمالا برگزار کنندگان تا پیش از روزهای میانی جشنواره سیاست گذاری مشخصی برای برگزاری این رویداد نداشته اند و صرفا به انتظار نشسته اند و در قبل فیلم هایی که در جشنواره حضور یافته اند، واکنش نشان داده اند و حضور فیلمسازان اول و استعداد های جوان را ستایش کرده اند.

شاید اگر سیاست جست و جو برای یافتن استعداد های جدید و فیلمسازان اول از یکی از ادوار جشنواره به سیاست غالب جشنواره «ملی» فیلم فجر تبدیل می شد، جشنواره موضع فعال تری می گرفت و لااقل نشان می داد که برگزار کنندگان از سیاستی مشخص تبعیت می کنند. ادوار مختلفی از جشنواره فجر با شعار های بی معنایی که جشنواره را «ویترین سینمای ایران» تعبیر می کرد، گذشت. شاید می شد خیلی ساده استعداد های جوان و فیلمسازان نوظهور را شناسایی و معرفی کرد؛ شاید آنگاه آنچه حاصل می آمد، مؤثر تر از شعار های بی معنی می بود.

هوش مصنوعی تقدیم می کند

عباس لا جوردی، کارگردان و تهیه کننده «مولا»

شقایق عرفی نژاد

«مولا» یکی از ۲ فیلم خارج از بخش مسابقه جشنواره است که کارگردانش اعتقاد دارد نخستین فیلم بلند داستانی در جهان است که توسط هوش مصنوعی ساخته شده است. به گزارش همشهری، عباس لا جوردی، کارگردان و تهیه کننده «مولا» ساخت این فیلم در باره حضرت علی (ع) و واقعه غدیر را در سال ۹۷ شروع کرده، اما سال گذشته توانسته آن را بسازد و در ساخت آن از هوش مصنوعی استفاده کرده و آنطور که می گوید ۸۰ درصد فیلم با این تکنیک کار شده است؛ کاری که لا جوردی می گوید استودیوهای بزرگ هالیوود در آرزوی انجام آن هستند. هر چند پیش از این فیلم هایی مثل «قطار بعدی پاریس» توسط این فناوری تولید شده و حتی در زمینه کارگردانی هم هوش مصنوعی دستاورد داشته است. از جمله «بطالت شیرین» که توسط تهیه کننده ایتالیایی ساخته و به وسیله یک عامل هوش مصنوعی کارگردانی شده است.



در باره فیلم «مولا» بیشتر بگوئید. چطور ساخته شد؟

فیلم درباره حضرت علی (ع) و به خصوص واقعه غدیر است و نخستین فیلم بلند هوش مصنوعی جهان محسوب می شود. درصد کمی از فیلم البته به شکل واقعی است. فیلم هایی که تا به حال با هوش مصنوعی ساخته شده اند، یا فیلم کوتاه بوده اند یا فیلم های بلندی هستند که در بخش هایی از آنها مثل جلوه های تصویری از هوش مصنوعی استفاده شده است. اما ما در این فیلم تقریبا به شکل کامل از هوش مصنوعی استفاده کرده ایم. به خصوص بخش های تاریخی کاملا به این شکل کار شده اند.

بنابر این فیلم باز یگر ندارد. درست است؟

برای بخش واقعی فیلم که مربوط به دوران معاصر است، بازیگر داریم، اما بخش تاریخی باز یگر ندارد. محمود مقامی، حسین پوریده و افشین قصابیان بازیگران بخش رئال فیلم هستند که مدت کم است. هر چند در همین بخش امروزی هم تعدادی از پلان ها توسط هوش مصنوعی ساخته شده و ممکن است بیننده تشخیص ندهد که هوش مصنوعی است و باید گفته شود که تصاویری که دیده اید، با هوش مصنوعی ساخته شده است. بنابراین نخستین فیلم هوش مصنوعی جهان است و هالیوود هم نتوانسته چنین کاری انجام دهد.

جای دیگر هم گفته اید که کمپانی های بزرگ هالیوودی آرزو دارند، به آنچه شما به آن دست پیدا کرده اید، برسند. چیزی که شما به آن رسیده اید چیست که کمپانی های هالیوودی نتوانسته اند به آن برسند؟

ما به خلاقیت هایی رسیده ایم که آنها نرسیده اند. از نظر تکنیکی هم همینطور. تکنیک هایی هست که مثل اسانس کو کاکولا که پیش آمریکایی هاست، این تکنیک ها هم فقط پیش ماست. والت دیزنی یک ماه پیش گفته تلاش می کنیم برای جشنواره کن نخستین انیمیشن هوش

مصنوعی را بسازیم. اما ساخت فیلم رئال که ما کار کردیم از انیمیشن هم سخت تر است. چون باید بافت پوست و مو و حرکتهای بدن واقعی شود. ما برای این کار چهره پرداز داشته ایم. امید گل زاده طراح چهره پردازی ما هم برای بازیگران واقعی و هم بازیگرانی که توسط هوش مصنوعی ساخته شده بودند، طراحی گریم انجام داد که واقعا هم کارش خوب بود. در بخش هوش مصنوعی ما چهره های بازیگران را با خلاقیت ساختیم و در بعضی موارد هم از چهره های بازیگران ایرانی و فرانسوی استفاده کردیم. مثلا از محمد صادقی که در سریال امام رضا (ع) نقش مأمون را داشت، اجازه گرفتیم و از چهره اش استفاده کردیم. از بازیگران و کمدین های فرانسوی مثل دیودونه آمبالا آمبالا هم استفاده کردیم.

با کشورهای دیگر هم همکاری کردید؟

خیر. فقط از چهره های بازیگران کشورهای دیگر استفاده کردیم.

ولی لوکیشن ها ظاهرا آنطور که در مصاحبه ای گفته اید، هم در ایران بوده و هم در عراق.

نه می خواستیم در بخش رئال در عراق هم فیلمبرداری کنیم که نشد و همه لوکیشن ها توسط هوش مصنوعی طراحی و ساخته شد.

در بخش هوش مصنوعی با کدام شرکت ها کار کردید؟

با حدود ۱۰ کمپانی کار کرده ایم که البته مشاورانمان در بخش هوش مصنوعی پیشنهاد داده اند که اسامی آنها گفته نشود.

اصلا چه شد که سراغ هوش مصنوعی رفتید و خواستید فیلم را به این شکل بسازید؟

من از سال ۹۶ دنبال ساخت این فیلم بودم. اما هزینه های ساخت بسیار بالا بود و کسی هم به ما میدان نمی داد. برای اینکه بودجه سبک تر شود سراغ هوش مصنوعی رفتم که هم باعث می شد بتوانیم کار را بسازیم و هم کار جدیدی در دنیا بود.